

Rudar

Leto V. — Št. 11

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA RUDNIKA LIGNITA VELENJE

10. oktober 1964

OB NAŠEM OBČINSKEM PRAZNIKU

Zopet praznujemo naš občinski praznik kot spomin na prvi partizanski napad na slovensko mesto Soštanj, ki je bil izvršen med narodno osvobodilno borbo v noči med 7. in 8. oktobrom 1941. leta.

Spomnimo se tistih grenkih in težkih časov in osvežimo dogodke po podatkih, katere je zbral in pripravil tov. Milan Zevart!

Prve dni meseca oktobra 1941 so se zbrale na Grmadi nad Plešivcem tri štajerske partizanske čete: Savinjska, Revirska in Pohorska in se združile v Prvi štajerski bataljon. Tako je bila na področju Šaleške doline izvršena koncentracija precejšnjih partizanskih sil takorekoč pred nosom nemških postojank, vendar v največji tajnosti, tako da sovražnik o tem ni ničesar slutil.

Ta koncentracija partizanov na šaleškem področju je imela povsem določen namen. Predviden je bil napad na Soštanj. Potrebne podatke o stanju v Soštanju je s pomočjo podpornikov in zaupnikov osvobodilnega gibanja zbral Bombi — Božo Mravljak. Na osnovi teh podatkov je bil izdelan načrt za napad na Soštanj in postavljene določene naloge in namen tega napada. Pri združenju čet in sestavi načrta za ta napad je sodelovalo več vidnejših tovarišev, kot komandir čete narodni heroj Miha Pintar-Toledo, baje tudi narodni heroj Milan Zidanšek, Tone Znidaršič-Martin, Jože Letonja-Kmet in seveda tudi Božo Mravljak-Bombi. Tako lahko trdimo, da sta bila izvedena koncentracija štajerskih partizanov in napad na Soštanj po dobro premišljenih in enotnih smernicah. Napad sam je vodil Jože Letonja-Kmet, ki je po številnih izjavah sodeč, poveljeval Prvemu štajerskemu bataljonu takoj po njegovi ustanovitvi.

Pred napadom so bili borci seznanjeni z namenom napada na Soštanj in z nalogami, katere naj bi izvedle posamezne

skupine. Z Grmade je krenil bataljon v gozd Leženj, od tu pa 7. oktobra zvečer na Gorice pri Soštanju, kjer se je razdelil na posamezne skupine, od katerih je imela vsaka svojo posebno, točno določeno nalogo.

Pri napadu na Soštanj je sodelovalo okrog 50 borcev Prvega štajerskega bataljona, ki so bili oboroženi s tremi puškomici, katere je prinesla seboj Pohorska četa in so jih nato razdelili po posameznih četah bataljona. Razen mitraljezcev so bili vsi borci oboroženi s puškami in ročnimi bombami. Bataljon je razpolagal tudi z razstrelivom.

Nemci so imeli v Soštanju razmeroma močno orožniško postajo, večje število oboroženih hitlerjancev, obratno stražo v tovarni usnja in tudi organiziran Wehrmannschaft, (ki pa ni bil koncentriran). V sosednjem Velenju je bila prav tako orožniška postaja in obratna straža pri rudniku. Tudi orožniško postajo v Smartnem ob Paki je bilo treba vzeti v račun.

Vodstvo Prvega štajerskega bataljona je računalo na možnost intervencije iz Velenja in iz Savinjske doline. Zato je pred pričetkom napada postavilo močno zasedo v Družmirju

in v Penku na cesti proti Smartnem ob Paki. Zaseda v Penku je imela hkrati tudi nalogo razstreliti cestni most preko Pake. Dogovorjeno je bilo, da bo prav detonacija v Penku znak za začetek napada in da naj zaseda po izvršenem miniranju odide proti Soštanju in se pridruži napadalcem. Zaseda je bila postavljena tudi pred stanovanjsko kolonijo Vošnjakovih uslužbencev, ker so partizani računali z možnostjo, da bi nekateri oboroženi hitlerjanci in obratni stražniki, ki so tam stanovali, lahko intervenirali. Da bi se zmanjšala možnost hitre intervencije iz oddaljenejših postojank, so partizani pred napadom pretrgali telefonske napeljave. Že pred vdorom glavne napadalne skupine je Božo Mravljak odpeljal pred zgradbo orožniške postaje grupo, ki je imela nalogo blokirati orožniško postajo. Pri tej skupini je bil s svojim puškomicem narodni heroj Angel Besednjak-Don.

Zaradi večerne delovne izmene v tovarni usnja in na rudniku se je začel napad šele po 23. uri po detonaciji v Penku. Partizani so vdrli v mesto z glasnim vzklikanjem in streljanjem in so bili takoj gospodarji položaja v mestu. Neodločen pozikrus orožnikov, da bi posredo-

vali, je zaseda pred orožniško postajo takoj zavrnila. Ni pa bila v načrtu določena likvidacija orožniške postaje in je ostalo pri tem, da so partizani postajo samo blokirali in držali orožnike v šahu. Napadalci so imeli nalogo, da morajo kaznovati glavne okupatorske veljake, sodelavce in izdajalce. Naloge pa niso mogli uspešno izvesti, ker so imeli prav ta večer večji sestanek v Sokolskem domu in so se takoj po prvih streljih okupatorjevi sodelavci umaknili iz Soštanja, ostali pa so se poskrivili v dveh ranjenih. To so bili vermani in okupatorjevi pristaši. Smrtno je bil ranjen verman Stanko Straus, ki je bil tisto noč dodeljen orožništvu za patrolno službo. V začetku napada je hitel na orožniško postajo in ker na poziv ni hotel obstatiti, je zaseda pred orožniško postajo streljala nanj in ga smrtno zadela. Tudi ostala dva sta bila najbrže ranjena pri orožniški postaji. Nemško poročilo omenja, da je bil ranjen tudi starešina Wehrmannschaftha.

Partizani, ki niso bili v zasedah, so iskali tiste, ki bi jih morali kaznovati. Izvedli so tudi sedem rekvizicij in zažgali žago ter skladišče lesa, ki je bilo last okupatorskega župana. Partizani so s streljanjem, buč-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Uspehi letošnjega gospodarjenja v velenjski občini

Da dobimo kompleksnejši vpogled v gospodarsko problematiko, uspehe in neuspehe, bi le-to obravnavali iz različnih aspektov, in sicer:

— gospodarski uspehi v prvem polletju letos v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta;

— razvoj proizvodnje in ostale gospodarske aktivnosti v osemih mesecih letošnjega leta — v primerjavi z lanskim enakim obdobjem ter s postavljenimi planskimi nalogami;

— reševanje ostalih problemov družbenega standarda v občini.

Na samem začetku moramo žal najprej ugotoviti, da v letošnjih prvih šestih mesecih končni rezultat slab, precej slabši, kakor je bil v lanskem prvem polletju. Čeprav periodični obračuni za prvo polletje ne dajejo točnega in popolnoma realnega gospodarskega stanja, pa vendar v grobih obrisih kažejo na gibanja v gospodarjenju podjetij.

Proizvodna aktivnost je v našem gospodarstvu na dokaj visoki stopnji, saj je bil dosežen 28,06 višji celotni dohodek, doseženi čisti dohodek pa je po-

kril v glavnem le izplačane osebne dohodke. Za sklade delovnih organizacij so ostala le sredstva v višini 53,28 % primerjano z lanskim letom. Res so se osebni dohodki povečali v masi za 40,05 %, na posameznika pa za 18,52 %, dočim je storilnost v industriji porasla le za 2,3 % in ob upoštevanju povišanih življenjskih stroškov realna plača hitreje narašča, kakor pa storilnost dela, vendar neskladje ne vpliva v takšni meri na tako neugoden efekt ob polletju 1964.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Novo šolsko poslopje RŠC

Velenje ima že sedaj več kot sedem tisoč prebivalcev. Prepolnjeni osnovni šoli narekujejo gradnjo tretje.

Osnovno proizvodno podjetje v Velenju je rudnik lignita. Za izobraževanje mladih ljudi je zgradil rudarski šolski center Velenje. Ta vsako leto postaja večji. Letos se bo v njem izobraževalo osemsto mladih ljudi. Rudnik bi že danes potreboval vsa, sedaj učeo se mladino rudarske šole.

Zato se bo število vpisanih v naslednjih letih še povečalo na tisoč in več.

Ne bi bilo prav če bi ob tem ne mislili na srednji strokovni kader, ki je v rudarstvu prepotrben. Zato že tretje leto deluje srednja tehniška šola — rudarski oddelek. Le ta se bo še širila. Potrebovala bo svoje prostore, ker sedaj gostuje.

Le nekaj deset metrov od sedanjega rudarske šole dobiva dokončno podoba poslopja, ki je lahko v ponos mlademu mestu. Poleg več kabinetov in dvoran bo v novem štirinadstropnem poslopju še devet svetlih in prostornih učilnic. Učilnice so zrasle pred dvanaestletno uro, saj je doslej potekal pouk v ozkih prostorih sedanje šole od sedmih zjutraj do desetih zvečer.

V dneh, ko bo slavila velenjska občina svoj praznik, bodo prve prostore tu predali namenu. Z otvoritvijo pa bodo počakali na naslednje leto.

Danes si le težko mislimo, kako pomembna bo za Velenje prva srednja šola tu! Poglejmo nekaj dejstev: rudnik se bo razširil s še eno jamo v Soštanju; pričeli bodo graditi e-

nergo-kemični kombinat. Nič ne bo moglo rasti in uspevati brez dobrih kadrov. Sedaj je v srednji tehniški šoli res le rudarski oddelek. Toda ne bo dolgo, ko se bo okrepil še z drugimi, tistimi, ki jih bodo narekemale nove delovne naloge v gospodarstvu. Tako bo povpraševanje po električarjih, kemikih in strojnikih vedno večje.

Z novimi oddelki, ki bodo najui, bo dobil rudarski šolski center v velenjski občini še večji pomen. Tu se bodo izobraževali rudarji, električarji, kovinarji, kemiki, strojniki!

Tu se bodo zbirali mladi ljudje iz delavskih družin. Tu bo rasel nov in mlad kader tehnične inteligence, ki bo kos velikim nalogam, ki še čakajo Velenje.

Velika svetlordeča stavba ob progi bo postala v Velenju središče vsega izobraževanja. Bo kot vedro razpoložena in strokovno izobražen učitelj, ki zna usmerjati delo mladih! -v-

vati. Vzgojni vpliv na alkoholike ter uspehi, ki jih moramo doseči, bodo pomembna korak naprej pri urejevanju marsikje že nemogočih razmer ter odnosov.

Naj za konec omenimo še eno obliko problema, ki je mogoče še težja, kot prej navedena. Zalostno, vendar resnično je, da se tudi posamezne žene naših sodelavcev vdajajo škodljivemu vplivu alkohola. Kaj to pomeni, skoraj ni potrebno komentirati. Skoraj si ne moremo predstavljati, kakšna žena ali mati je tista, ki je podvržena alkoholu. Taka družina ima zelo kritično prihodnost. Kje je tu odgovornost do vzgoje otrok, odgovornost za počutje doma, kje občutek materinstva in vsega kar je s tem v zvezi? V Velenju poznamo nekaj takih primerov in tudi tu homo morali nekaj ukreniti, da se bo situacija popravila.

Torej naša skupna skrb in dolžnost je, da poiščemo način ter obliko dela, način s katerim bomo dosegli tudi na tem, samo na videz manj pomembnem, a vendar kritičnem problematskem področju uspeh in s tem pomagali ne samo družinam temveč tudi kolektivu in družbi.

NEPOTREBEN, A Vendar KRITIČEN PROBLEM

V obilici problemov, ki tako ali drugače negativno vplivajo na produktivnost, vzdušje na delovnem mestu, delovne ter osebne odnose ipd., ne moremo mimo besede oziroma problema alkoholizma. Ne mislimo v prvi vrsti tisto uživanje alkohola, ko si nekdo po napornem delu, ali pri zabavi privoščiti kozarec pijače ali nekaj več, temveč tisti alkoholizem, ki povzroča stalno željo in navsezadnje potrebo po prekomernem uživanju alkohola!

Problema alkoholizma ne moremo odpraviti z laično rešitvijo — problem ne zajema mnogo ljudi, vendar pa mu moramo posvetiti več pažnje in globlje analize. Človek, ki je podvržen temu škodljivemu pojavu ne more, vsaj dalj časa ne, enakomerno opravljati istega dela kot ostali. Kronični alkoholik lahko prihaja že na delo vinjen, ali pa fizično in psihično tako oslavljen, da mu praktično kakega odgovornega, nevarnega ali fizično zahtevnega dela niti ne moremo dati. To je pa samo eno dejstvo. Vsi dobro vemo, da je človek, ki je podvržen alkoholu, zaradi zmanjšanih fizičnih, psihičnih in nevroloških sposobnosti mnogo bolj izpostavljen nevarnostim na delovnem mestu ter poškodbam, ki so skoraj nujna posledica tega. Ne samo poškodbe na delovnem mestu, temveč tudi izpostavljenost raznim boleznim, ki so povezane z alkoholizmom je velika. Upoštevanja vredni so tudi ogromni stroški, ki jih mora družba dajati tako za zdravljenje kronične-

ga alkoholizma, kot zdravljenje poškodb ter bolezni, ki v večini primerov spremljajo ta pojav. Mogoče bo kdo presenečen ob vsoti ca. 300.000 din družbenih sredstev, ki se porabijo za enomesečno zdravljenje enega kroničnega alkoholika. Zdravljenje je uspešno, ali pa tudi ne, če alkoholik nima dovolj volje, da bi zdravljenje, ki se nadaljuje doma, vzdržal do stanja, ki ga imenujemo normalno. Stroški se v primeru, če ozdravitev ne uspe, seveda še velikokrat povečajo, saj je znano, da obolenja jeter ter ožilja, kot posledica alkoholizma zahtevajo dolgotrajna in predvsem zelo draga zdravljenja.

Vse to pa je samo ena plat, bil je to samo majhen, enostranski pogled za kulise tega problema. Druga, nič manj, ali mogoče še bolj važna stran pa je privatno, v večini primerov družinsko življenje. Ugotavljamo, da so družinske razmere alkoholikov vse prej, kot urejene. Vse premalo, v prvi vrsti sredstev ostaja družini za normalno delo in življenje, vse premalo dolžne odgovornosti ter pozornosti posveča tak človek članom svoje družine, to pa rezultira nesoglasja, prepire, fizična obračunavanja, skratka nemogoče vzdušje med možem in ženo. Če so v družini še otroci se ta problem poveča. Otroci vidijo neprimeren medsebojni odnos pri svojih starših in problem njihove neposredne vzgoje se že tu prične. Ker ostaja premalo časa za vzgojo otrok in ker se jim posveča premajhna pozornost ter želja do dobre vzgoje, se kaj rado zgodi, da se taki otroci vzgajajo sami, ker pa je smer, ki jo zavzemajo v večini primerov nepravilna, se potem sprašujemo, kako je mogoče, da

imamo tako nevezgajeno mladino in družinski problem preraste v družbenega. Zavedati se moramo, da je in bo ostala družina poglaviti vzgojni faktor in od dobro ali slabo urejenih družinskih odnosov in razmer je odvisno, kako bo izgledala naša jutrišnja generacija. Alkoholizem, ali točneje, kronični alkoholizem pa lahko privede družine v stanje, ki je daleč od nje-nega osnovnega namena, cilja ter dolžnosti — čim bolj vzgojiti svoje otroke.

R.V. ima ca. 25 primerov kroničnega alkoholizma. Mogoče bo kdo rekel, da to ni mnogo in še ni problem. Res, v kolektivu s preko 3500 člani, ta številka v absolutnem smislu ni velika, vendar je problem v kljub temu velik. Praktično stoji za njim 25 družin, katerih razvoj ne bo šel daleč vstran od zgoraj navedene poti. Vsi se moramo resno zamisliti nad tem problemom in dolžnost vseh nas je, da skušamo problem zmanjšati na najmanjšo možno mero. Kadrovska socialna služba bo morala te ljudi še posebno pozorno obravnavati. Vendar samo to še ne bo dovolj. Zelo pomemben pri normaliziranju teh ljudi je odnos, ki ga imajo sodelavci do takega tovariša, osebno prepričevanje ter pravičen, neposreden, predvsem pa tovariški odnos z željo, da ta tovariš zopet postane »zdrav«, lahko rodi zelo dobre rezultate. Te ljudi je treba seznaniti z dejstvom, da s svojim početjem škodijo sebi, kolektivu, družini ter družbi. To jim je treba vcepiti v njihovo zavest, najboljše pa se to doseže s stalnim ter neposrednim vplivanjem. Korist, ki bi jo dosegli s takim delom, bi prav vsi občutili. Posameznik, ali skupina, ki bi v tem uspela, bi zaslužila pohvalo in hvaležnost tako družine kot družbe. Cilj vseh nas pa mora biti, da skušamo vse, kar ovira razvijanje pozitivnih odnosov, reševati in odstranje-

NOV VODOVOD

Od drugega septembra dalje poteka bitka za dokončno izgradnjo vodovoda v Velenju. Zdi se, da sleherni Velenjčan razume, kako življenjsko potrebna je voda rudarskemu mestu. Ni jih bilo dosti, ki so se odrekli prostovoljni pomoči pri zasipanju jarkov. Te dni se dela približujejo koncu, kajti do 25. septembra bodo dela v glavnem zaključena.

Deset prihranjenih milijonov s prostovoljnimi delom ni majhna stvar!

Ni se bilo lahko odtegovati jesenskemu delu. Toda mnogi so žrtvovali tudi to! Od 2. septembra do danes preko 100 ljudi opravilo okrog 3500 ur.

Med kolektivi je bil najpridnejši rudarski šolski center Velenje. Razveseljivo pa je, da so v akciji sodelovali tudi soštanjčani!

Vrsto let urejemo v Velenju komunalne probleme na ta način! Kako bi bilo Velenje sicer mesto cvetočih nasadov! Sklenili smo, da bomo naslednja leta s posebnimi in neodložljivimi deli nadaljevali.

Svečani zaključek del ob vodovodu in hkrati otvoritev je bila 4. oktobra v Paki. Za udeležence dela ni bilo pogostitve. Štab delovnih akcij jim je poslal pisma z besedami, ki povedo več kot pijača.

Gotovo ni človeka v Velenju, ki bi se ne veselil, saj je zdrave pitne vode več kot dosti in tudi v naslednjih letih ne bo nevarnosti, da bi jo zmanjkalo!

Čas - mladina - šola

Življenje naše dobe teče z atomsko hitrostjo. Tehnika se razvija s čudovito naglico. Razvija proces proizvodnje, avtomatizacijo industrije. Odkriva nove in nove vire energije. Modernizirata se prevoz in obrt. Hočemo boljše in večjo kmetijsko proizvodnjo. Hočemo novo — popolnejše življenje. Vsak dan je več novega, lepšega, a tudi težjega. Nastajajo novi in novi problemi. Sredi tega vrtnica je človek. Vse smo sposobni ustvarjati, a vendar ne zmremo potešiti svojih želja.

Kje je mladina? Mamice vzdihujejo: Joj, kakšen je, saj inu nisem kos. Ali: Te bo že oče! Po drugi strani ti isti: Kaj bi jedla?, kaj ti naj kupim? in pred vzgojiteljem: moji otroci so tako pridni, tako ubogajo in tako radi so doma; saj se samo učijo...

Koliko samih dobrih želja je v družinskem krogu! Koliko poti je že bilo zbranih, kaj bo sin, kaj hči!

Poleg vsega tega je tu še naša družbena skupnost s svojimi smotri, s svojo materialno osnovo, ki hoče preko predšolskih vzgojnih ustanov in preko osnovnih šol sodelovati pri usposabljanju, vzgoji in oblikovanju mladega človeka. Vsi želimo, da bo mlada in nova generacija dvakrat zdrava; sposobna ustvarjati potrebne materialne dobrine, ustvarjati in razvijati take medsebojne odnose, da bo novi rod srečen. S takimi željami smo kakor vedno tudi letos začeli šolsko leto.

Med počitnicami so šole Zavodnje, Paka, Plešivec, Skorno in Miha Pintar-Toledo Velenje pristopile k popravilom in izpopolnjevanju stavb in opreme. Mnogo je bilo narejenega in pohvala gre vsem požrtvovalnim ljudem, ki so z materialom in s prostovoljnimi delom pomagali pri velikem delu. Tudi podjetja so pomagala in kakor vedno imela razumevanje za potrebe šolskega.

Nad 700 otrok je letos prvič sedlo v šolske klopi. Kako prijetno, kako lepo je! Kako radi imajo svoje tovarišice učiteljice. Koliko pa jih je v razredu, še ne vedo. Eden mi je odgovoril: Nismo se še učili!

Letos smo nadaljevali z reorganizacijo šolske mreže, kar je v skladu s smernicami občinske skupščine. Šole: Bele vode, Zavodnje, Rayne, Plešivec, Cirkovec in Paka so se priključile centralnim šolam v Sošanju in Velenju. V par letih nam je skoraj docela uspelo šolsko mrežo organizirati, kakor smo dolgo želeli. Čim več učencem nuditi kvalitetnejši pouk. To smo lahko dosegli s prevozni učencev v centralne osemletke. Letos so ostali na 11 podružničnih šolah le 4 oddelki višjih razredov in 12 oddelkov učencev nižjih razredov. To je velik uspeh. Res je pot tudi s prevozom za nekatere učence naporna. Zave-

damo se tega; problem je nastal in z dobro voljo sodelovanja šol, staršev in družbenega sklada za šolstvo nam bo uspelo premagati te težave — predvsem v zimskem času. Morebiti bomo iskali pomoč in razumevanje pri družinah, ki bi vzele nekatere učence v oskrbo.

PROSTORI! PROSTORI! NOVA ŠOLA ZA VELENJE!

Število prebivalstva v naši občini zelo hitro narašča. Predvideva se, da bo leta 1970 51.000 prebivalcev. Na to število sorazmerno mladih ljudi predvidevamo, da bo 5360 učencev. Za dvoizmenski pouk pomeni to 21 učilnic. Drugače povedano, do leta 1970 bomo potrebovali dve novi šolski poslopji za osnovno šolo. Prav gotovo pa bomo morali že v naslednjem letu imeti nove prostore III. osemletke v Velenju.

Ze nekaj časa se razpravlja o potrebah ustanovitve gimnazije. Nekateri načenjajo vprašanje ustanovitve tehniške srednje šole ali kakšne druge strokovne šole II. stopnje.

Prav gotovo je potrebno tudi na tem področju pospešiti razprave, kajti zadeva je sila ak-

(Nadaljevanje s 1. strani)

nim poveljevanjem in prepevanjem borbenih pesmi ustvarili vtis, da je v Sošanju veliko število partizanov. Poveljevali so tudi v srbohrvaščini in verjetno je zaradi tega navedeno v nemškem poročilu, da je napad vodil neki sbrski major. V mestu so bili partizani dobri dve uri. Ko pa je udaril pri šmihelski župni cerkvi plát zvona, kar je bil že prej dogovorjen znak za umik so se partizani organizirano umaknili iz Sošanja. V petih minutah so se skupine zbrale na Goricah. Manjkal ni nihče in torej napad na Sošanju med partizanskimi vrstami ni zahteval nobene žrtve.

Z Goric so partizani krenili v Skorno in tam ostali ves dan. Tu so kmetje preskrbeli bataljona hrano. Nemci so 8. oktobra breuspešno zasledovali bataljon. Pri tem je sodelovalo poleg orožništva in policije še 50 vermanov iz Sošanja in 90 iz Celja. Baje so celo z avioni iskali bataljon!

Kod odgovor na to pogumno partizansko akcijo so Nemci v svojem besu pripeljali 10. oktobra iz mariborskih zaporov v Sošanju 19 falcov, med njimi tudi sekretarja SKOJ-a za celjsko okrožje Dušana Finžgarja-Fidžija in jih nemočne, podlo postrelili v Lihtenebergerjem sadovnjaku, da bi preplašili Slovence in zmanjšali odmev napada na Sošanju.

Tak je bil napad na Sošanju v noči od 7. na 8. oktober 1941. Kljub temu, da ni bila izvršena

tualna, saj je v preteklem letu končalo osmi razred 248 učencev. To število pa bo do leta 1970 naraslo na 420 učencev. Naša dolžnost je, da danes vemo, kje bodo dobili takrat učna in delovna mesta. Pričakujemo več predlogov, več mnenj in več sodelovanja.

MISLIMO TUDI O DEFEKTNI MLADINI!

Ob vsem tem mislimo tudi na socialne in družinske probleme družin z defektno mladino! Starši iščejo rešitve, a so brez družbene pomoči nemočni. Poskušajmo se približati delu problematike in organizaciji posebnega šolstva v naši občini!

Po trenutnih podatkih je 130 defektnih otrok od milejših do najtežji primerov, to pa pomeni približno 260 nesrečnih roditeljev. V naše skupno zadovoljstvo se o teh primerih vodi skrb. Mnogo skrbi je posvečeno tem problemom in radi bi, da bi o vsem še več razmišljali in krog skrbnikov še bolj razširili. Pomagajmo, da bo defektna mladina dobila vsaj minimalno osnovno znanje, da si pridobi čimveč ročnih spretnosti in da si z našo pomočjo utira pot k samostojnemu življenju. To pa zmremo reševati le preko posebne osnovne šole.

Posebna osnovna šola je bila

OB NAŠEM OBČINSKEM PRAZNIKU

ena izmed glavnih nalog Prvega štajerskega bataljona v Sošanju — likvidacija okupatorskih veljakov in narodnih li na druge načine. Kaznovanje glavnih izdajalcev torej ni usidajalcev — lahko trdimo, da je ta prva akcija bataljona odlično uspešna. Napad je bil dobro pripravljen in izveden ter ga lahko ocenjujemo kot pravo vojaško dejanje in hkrati kot klasičen primer partizanske taktike. Nemec je napad povsem presenetil in niso nudili nobenega organiziranega odpora. Tudi iz bližnjih postojank niso skušali posredovati in partizanske zasede so ostale brez dela. Napad in nenadno streljanje v Sošanju je Nemce tako zmedlo, da niso intervenirali niti iz Velenja.

Najbolj dragocen rezultat partizanskega napada na Sošanju pa je nedvomno velik moralni uspeh partizanov. Napad je močno odjeknil po vsej okupirani Štajerski in še dalj vse do Slovenskih pregnancev v Srbijo. Predvsem pa je okrepil moralo zavednih Slovencev v Saleški dolini in temeljito preplašil okupatorski aparat ter okupatorjeve pomožnike na tem področju. Napad je okrepil samozavest sodelavcev OF in samih borcev Prvega štajerskega bataljona. Soštanjske dogodke so govornice močno povečale in v domišljiji so bili gozdovi polni partizanov. Ne smemo pozabiti, da se je to zgodilo leta 1941, ko je bil hitlerizem na pelo. Vendar pa so Nemci poro-

ustanovljena leta 1958 in je imela en oddelk. Danes jih ima sedem in zajema 68 otrok. Sem je vključena mladina Velenja in Sošanja ter njune okolice. Za vso ostalo mladino pa še do danes nismo mogli najti rešitve. Posebna šola žal nima svojih prostorov in gostuje pri obeh osemletkah v Velenju in pri eni v Sošanju. Resnično je ta šola torej dvakrat posebna. Osemletke-gostiteljice zatrjujejo: samo še letos smo zmogli odstopiti učilnico. Drugo leto bo nemoogoče, kajti sicer nam vsak nov učenec pomeni tretjo izmeno; po programu sedemletnega razvoja pa bi morali preiti na eno izmeno. (Tiho pa si mislijo: Ko bi vsaj na eno in pol!)

Problemi prostorov narekujejo gradnjo nove šole. Posebna šola naj bi tam dobila svoje stalne prostore, ki pa morajo biti grajeni in opremljeni po posebnih normativih za posebne šole. Nujno bosta morali biti vsaj dve delavnici. To so le delovni prostori. Kaj je z internatom, saj bomo morali usposablјati in reševati tudi mladino ostalih predelov naše občine? Gotovo je, da je nujno začeti razmišljati o gradnji doma mladine, kjer bi naj dobili svoj prostor tudi učenci, ki sedaj obiskujejo višje razrede osemletk v središčih in kljub prevozom morajo precej pešati.

čali o svojih žrtvah in sicer o enem smrtno ranjenem in o višku svoje moči in na območju, ki ga je Nemec smatral za popolnoma svojega, za sestavni del Nemčije!

Z ozirom na pomembnost in važnost tega dogodka praznujemo spomin nanj kot občinski praznik naše komune. Zdi se nam kot prva zvezda na črnem nebu tlačenege in ponižanega naroda, kot prva slutnja daljne svobode, za katero se lahko uspešno borimo tudi proti še tako močnemu sovražniku le če smo složni, dovolj pogumni in neustrašni.

Tako se je začela in razplamtela naša velika borba za svobodo, za nacionalno suverenost in obenem razredna borba za pravičnejši, socialistični družbeni red. Brez števila akcij in napadov je bilo potrebnih, ogromno hrabrih borcev je poleg talcev, zapornikov in logorasev omahnilo v mrt preden smo osvobodili našo domovino — svoj dom in začeli zavestno graditi svoj novi socialistični družbeni red.

Uspehi naše velike graditve stoje danes tu pred nami, kot živa stvarnost, njene sadove pa mi vsi že dolgo uživamo!

Vsem delovnim ljudem naše komune priskrbe čestitke za naš praznik.

Rudar

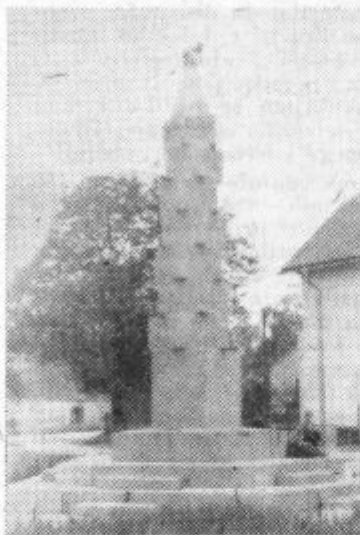
Navada je, da ob vsakoletnem proslavljanju občinskega praznika slavimo nove delovne zmage in ugotavljamo uspehe na vseh področjih, dosežene v preteklem obdobju. Menim, da je prav, če ob tej priliki osvetlimo nekatera vprašanja, ki zadevajo gmotni položaj borcev NOV v naši občini.

Ne bili bi pravičniki, če bi nedogovali in samo kritizirali, ker je bilo v skrbi za borce mnogo napravljene. Prepotreben nateg gospodarstva razvoj naše doline pa je zahteval vso politično gospodarstvo angažiranost. Prav tako pa je tudi skokovito zviševanje življenjskih stroškov v zadnjih letih gmotni položaj borcev in njihovih družin izredno poslabšalo. Ob ugotavljanju dejstev, ki so jih družbene službe v skrbi za borce nakazovale pristojnim činiteljem v občini, je bilo narejeno mnogo, saj se je do sedaj vselilo v prenovljena in nova stanovanja 92 borcev z njihovimi družinami. Iz sredstev sklada za borce prejema 15 borcev in sodelavcev NOV redno občinsko priznavalnino. Zagotovljena jim je tudi brezplačna zdravstvena zaščita. Prav tako so bila izplačana precejšnja sredstva iz družbene pomoči. Redno pomoč pri šolanju prejema preko 40 otrok padlih in še živečih borcev itd. Tu sem omenil le nekatere stvari, vendar pa je bilo narejenega mnogo več. Gmotni položaj borcev daje občinski skupščini in delovnim organizacijam še precejšnje naloge, saj je po trenutnih podatkih potrebnih za borce 43 družinskih stanovanj.

Problemi borcev v naši občini

Vsakodnevno pa se večajo potrebe po izplačevanju priznavalnin in družbenih pomoči, kot tudi pomoči pri šolanju otrok.

V prihodnjem letu je po sedanjih podatkih zagotoviti redno priznavalnino 59 borcem, za

kar je potrebnih preko osem milijonov dinarjev, da ne navajamo še družbenih pomoči in pomoči pri šolanju otrok. Za pomoč slednjim, bi naj imele več razumevanja delovne organizacije in v prvi vrsti štipendirale otroke borcev. Več skrbi in pozornosti bi morale posve-

titi borcem delovne organizacije, jim dati možnost kvalifikacije na delovnem mestu in jim tako omogočiti osebne dohodke kvalificiranega delavca v višini republiškega povprečka, ki znaša 45.000 dinarjev, pri tem pa je potrebna tudi večja aktivnost borcev samih. Marsikateri problem je moč rešiti le ob vsestranski zainteresiranosti in sodelovanju članov. Posebno pereče gmotne razmere tarejo posestnike - borce, zlasti v hribovitih predelih, kjer je rodovitnost kmetijskih površin minimalna. Prav zaradi težkih gmotnih razmer je odšla mlajša delovna moč v industrijska središča, medtem ko so na posestvih ostali le starejši, za delo nesposobni ljudje, ki ne morejo pridelati toliko, da bi se prilično primerno preživljali, kako šele zadostiti družbenim dajatvam. Občinska skupščina je reševala davčno politiko kompleksno in znižala občinsko doklado, na drugi strani pa se je povečal prispevek za zdravstveno zavarovanje in se tako dajatve niso prav nič zmanjšale. Menim, da naj bi se davčna politika reševala po nekih splošnih kriterijih v občini, zdravstveno zavarovanje pa bi se moralo čimprej urediti v republičnem merilu in zagotoviti tem ljudem brezplačno, če že ne starostno, vsaj zdravstveno zaščito. Prav tako je le-tem zagoto-

viti tudi možnost in sredstva za najetje kreditov za obnovitev dotrajanih stanovanj. Rešiti je tudi vprašanje lastniških odnosov, ki so danes še vedno ovira pri reševanju življenjskih potreb.

Omenim naj še probleme borcev pred 9. 9. 1945, ki niso imeli pogojev za pridobitev ustreznih kvalifikacij, so pa zaradi izčrpanosti ali drugih vzrokov, ki so posledica iz NOV, morali predčasno zapustiti delovna mesta in se upokojiti. Ti danes prejema po 25.000 dinarjev pokojnine, nekateri pa še manj. Vprašanje je, kako naj ti borci ob današnjih tržnih razmerah preživljajo sebe in svoje družine. Menim, da je skrajni čas za izdajo novega pokojninskega zakona, ki naj bi ta nesorazmerja odpravil v celoti.

Hotel sem osvetliti vsaj nekaj problemov, ki tarejo naše borce in nakazati nekaj misli, ki naj bi bile osnova kompleksnega reševanja gmotnega položaja borcev NOV v naši dolini.

Ob tej priliki naj izkoristim priložnost in v imenu članstva vsem občanom ob borbenem prazniku iskreno čestitam z željo, da bi ob vsestranski aktivnosti nas vseh v bodoče tako zadovoljivo kot do sedaj reševali vsa politična in gospodarska vprašanja v naši dolini, posebno pa še gmotni položaj borcev NOV. Ivan Golčar

Uspehi letošnjega gospodarjenja v velenjski občini

(Nadaljevanje st. strani)

Razlogi za slabe gospodarske rezultate obstoje v strukturi našega gospodarstva. Na področju občine je največji delovni kolektiv Rudnik lignita Velenje, ki ima plafonirane cene premo-gu, za usnjarske izdelke so določene najvišje prodajne cene, elektrarna v sklopu jugoslovanskega elektrogospodarstva na cene nima vpliva, za rezan les so določene najvišje cene. To pa je (razen našega mladega delovnega kolektiva »Gorenjec in »Galanterija«) vsa industrija v občini. Določene so cene proizvodov, dočim velja za surovine (razen za les) prosto formiranje cen. Ta dvojni sistem povzroča na našem področju nemogoče probleme. Potrebno je poudariti, da so ukrepi ZIS imeli namen rešiti obstoječe neskladnosti v našem gospodarstvu, vendar za naše področje niso učinkoviti. Najslabša je situacija v RLV, kjer možnost povišanja prodajnih cen za 10 % v drugem polletju letoš-

njega leta pokrije komaj primanjkljaj na povečanih stroških v letošnjem letu. Samo na povišani ceni za jamski les bo RLV imel večje izdatke v drugem polletju za 180 milijonov din. Slab gospodarski rezultat na RLV ima odločilen vpliv na slab položaj gospodarstva v občini.

Porabljena sredstva so se v gospodarstvu občine povečala za 39,10 %, od tega porabljeni material za 39,96 %. Nesorazmerno povečanje poslovnih stroškov je vpljvalo razumljivo na znižanje čistega dohodka. Da se je doseglo večanje realnih plač, je prišlo ponekod do porušitve razmerij med sredstvi za sklade in sredstvi za osebne dohodke.

Sredstva, ki pripadajo družbeni skupnosti so letos procentualno večja, kakor so bila lasko leto.

Gospodarski efekt občine je odvisen v višini 80,00 % od industrije. Industrija med panogami pa dosega letos najslabše rezultate. Pobljize pogledano, so velika nesorazmerja pri Rudniku lignita Velenje (osnovne razloge smo že navedli, preostali pa so tudi analizirani na seji DS RLV, katere material je bil priobčen v prejšnji številki »Rudarja«, dalje pri tovarni gospodinjske opreme »Gorenjec«

Velenje, kjer so slabši rezultati predvsem zaradi selitve v nove proizvodne prostore in v tovarni usnja v Soštanju, kjer je bilo poleg objektivno težjega položaja panoge kot celote, mnogo subjektivnih slabosti zaradi katerih je Skupščina občine Velenje na seji 8. 7. 1964 tudi uvedla prisilno upravo.

V industriji so porabljena sredstva relativno mnogo hitreje naraščala kot je naraščal celotni dohodek. V prvih 6 mesecih je razkorak za preko 869 milijonov din. Razumljivo, da mora vsahniti vir rezerv v naših delovnih kolektivih in se vse bolj kažejo težave v končnih rezultatih gospodarjenja.

Ostale panoge gospodarstva kažejo enak ali boljši gospodarski rezultat kakor prejšnje leto v enakem obdobju ali pa vsaj niso nesorazmerja tako boleča in rezultati v prvih 6 mesecih zaskrbnjujoči.

Proizvodnja v prvih osmih mesecih, primerjano z lanskim enakim obdobjem, se je povečala za 12,2 %. Takšno povečanje pa ni rezultat vseh delovnih organizacij. Energetska situacija v Jugoslaviji izkazuje v celem letošnjem letu velik primanjkljaj. Skozi celo leto je vrsta industrijskih podjetij reducirana v potrošnji, vsi ostali

potrošniki pa že mnogokrat opozorjeni na skrajno varčnost pri potrošnji električne energije. Takšno stanje zahteva maksimalno proizvodnjo v Elektrarni Soštanj. Zato je tudi proizvodnja v letošnjih osmih mesecih večja z lasko za 25 %. V kolikor bi imela na razpolago dovolj premoga, bi morala dati celo večjo proizvodnjo.

Tovarna gospodinjske opreme je povečala proizvodnjo za 20 %, Galanterija Soštanj za 32 %, LIK za 24,5 % in TUŠ za 26,1 %.

Edino Rudnik lignita Velenje v letošnjem letu ni uspel proizvesti lanskoletno proizvodnje. V osmih mesecih je proizvodnja nižja za 2,8 %.

Proizvodna dinamika je v primerjavi z lanskim letom dobra, primerjava z izvrševanjem plana proizvodnje pa ni najboljše. Plan proizvodnje je izvršen v industrijski proizvodnji s 95 % v osmih mesecih. Operativnih planov niso izvršila naslednja podjetja: RLV (95,1 %), Gorenjec (75,8 %), Galanterija (99 %). Presegla pa so operativni plan: ES (122,8 %), LIK (105,2) TUŠ (105,2 %). Osnovni plan ne bo izvršen kot kaže pri LIK za okrog 25 % in v Gorenju z okrog 10 %, problem pa bo verjetno tudi v RLV in Galanteriji Soštanj. Dočim na rudniku manjkajo predvsem

Skrb za človeka-naloga nas vseh

Služba socialnega varstva, kot setavni del socialne politike obravnava obsežno problematiko s področja splošne skrbi za delovnega človeka in njegovo družino, varstva otroka, varstva vojaških vojnih invalidov in borcev NOV in nekaterih drugih kategorij posameznikov, ki niso povsem sposobni, da bi skrbeli sami zase. Na to širšo in ožjo skrb družbene skupnosti za človeka so močno vplivali nagli razvoj gospodarstva, spremembe strukture prebivalstva, vse večje zaposlovanje žensk, pomanjkanje in prenaseljenost stanovanj in spremembe družinskih odnosov. Vse to je ustvarjalo številne nove osebne, družinske in družbene probleme, ki spadajo v dejavnost službe socialnega varstva.

Delo socialnega varstva v naši občini še vedno zaostaja in se ne razvija vzporedno z razvojem drugih družbenih služb in gospodarstva. Celotno delo opravlja odsek za socialno varstvo pri občinski skupščini Velenje. Delo je predvsem kurativnega značaja, to je reševanja že nastalih problemov, do čim se preventivno delo skoraj ne izvaja. Reševanje širših in ožjih nalog socialnega varstva zaradi neposredne pomoči posameznikom ter posameznim kategorijam oseb, ki so potrebne socialnega varstva, ne sme

biti administrativno upravnega značaja niti ne v primerih čisto administrativnega izvajanja upravnih aktov. Sistematično in strokovno socialno delo se prav zato lahko razvija le z organiziranim in načrtnim sodelovanjem vseh družbenih faktorjev in s pomočjo strokovnih socialnih služb, ki na podlagi znanstvenih dognanj nakazujejo in pomagajo reševati konkretne naloge in probleme. Tak način reševanja socialnih problemov pa je možen le v zato posebni organizirani službi — v socialnih centrih. Osnovne naloge centrov za socialno delo naj bi bile analiziranje socialnih vprašanj v komuni, odkrivanje njihovih vzrokov ter predlaganje ukrepov za njihovo reševanje in odpravo. Nadalje je naloga ukrepov za njihovo reševanje mreže v komuni in to predvsem v podjetjih, krajevnih skupnostih in šolah ter koordinacija dela celotne socialne službe v komuni.

Skrb za družino in otroka je ena izmed bistvenih nalog socialnega varstva. V obdobju prvega polletja letošnjega leta je socialno varstvena služba obravnavala skupno 427 mladoletnih oseb, ki so potrebne družbenega varstva. Od tega je 26 otrok padlih borcev, 27 otrok brez obeh roditeljev, ki so pod skrbništvom, 19 vzgojno zane-marjenih, 26 telesno defektnih,

79 duševno defektnih, 115 moralno in vzgojno ogroženih ter 128 ekonomsko ogroženih otrok.

V zadnjih petih letih je bilo v občini Velenje 215 nezakon-skih rojstev, a samo v prvi polovici letošnjega leta že 50 nezakon-skih rojstev. Vsi ti otroci potrebujejo največkrat tudi ekonomsko pomoč. Velik problem predstavljajo tudi mladoletni prestopniki, katerih je procentualno iz leta v leto več. V zadnjih petih letih je bilo obravnavano 171 mladoletnih prestopnikov. Vse te mladoletnike je potrebno spraviti na pravo pot in to z raznimi vzgojnimi ukrepi, vendar nam to vedno ne uspeva zaradi neorganizirane socialne službe v delovnih organizacijah in krajevnih skupnosti, katere bi nam pri zaposlitvi mladoletnikov lahko bile v veliko pomoč.

V zadnjih letih se izvaja tudi kategorizacija otrok z duševnimi in telesnimi motnjami. Do sedaj je bilo skupno kategoriziranih že 80 otrok od 125 prijavljenih. Vsi ti otroci nujno rabijo družbeno pomoč, da se po možnosti usposobijo za samostojno življenje.

Mnogokrat je potrebno dati otroka v tujo družino — v rejništvo, toda pri tem naletimo največkrat na problem, da ne najdemo primerne rejniške družine. Trenutno je v naši občini

rudarji, pa so v Galanteriji problem devizna sredstva za uvoz surovin.

V primerjavi s planom kaže izredno slabo produktivnost dela ter izvrševanje izvoznih obveznosti.

Storilnost dela, računana na osnovi povečanja fizičnega obsega industrijske proizvodnje, na enega zaposlenega kaže za osem mesecev povečanje le za 0,5 %, dočim računa plan z 9,9 % povečanjem. Takšno stanje kaže na negativnost v našem gospodarjenju, na kar je bilo v zadnjem času že mnogokrat opozorjeno, in sicer da se naša proizvodnja povečuje le na osnovi povečanja števila zaposlenih, mnogo manj pa na osnovi povečanja storilnosti že zaposlenih. Najslabše kaže indeks za osem mesecev pri RLV, in sicer 88 %, nižji od lanskega leta je še v Gorenju (93,7) pač pa se hitro povečuje, v Galanteriji je 100,5 %, LJK je dosegel 112,7 %, TUS 111,0 % in Elek-trarna indeks 120,5 %.

Izvojni rezultati so nezadovoljivi. Plan je za 8 mesecev izvršen komaj za 51,7 %, to je polovico. Potrebe po uvozu so narastle za 147 %, plan izvoza je postavljen le 45 % večji kot lansko leto, pa še ta ni izpolnjen. Tudi z odnosom do izvoza v naših delovnih kolektivih, ki imajo možnost in dolžnost da

izvažajo, nekaj ni v redu. Gorenje je izvršilo v izvozu le 53,9 % svojih obveznosti, TUS komaj 36,7 %, Galanterija 39,7 %. Edino LJK se približuje svojemu planu. Izvršitev pri LJK je 92,1 %, toda tudi to še ni zadovoljivo.

Pravilen odnos do izvoza in skrb v naših delovnih kolektivih, da izvažajo in to vsaj toliko, kolikor tudi uvažajo, bo morala postati mnogo večja in prvenstvena, sicer bodo v proizvodnji prišli do nemogočih težav zaradi deviznih sredstev. Ze danes je velik problem v Galanteriji in Gorenju, v bodoče lahko pričakujemo le še zaostritev obstoječega stanja.

Ko pregledujemo naše letošnje delo v občini ter se pripravljamo na praznovanje občinskega praznika je prav, da se pri tem spomnimo tudi vseh tistih ukrepov in akcij, ki so bile izvedene po skupščini občine in naših delovnih kolektivih, zato da bi imel naš delovni človek boljše in lepše življenje.

V sodelovanju z delovnimi kolektivi naše občine je uspelo v letošnjem letu na področju Smartna ob Paki, kjer bo zaključna proslava občinskega praznika, asfaltirati cesto od Letuša do Gorenja, zgraditi glavni kanalizacijski in vodovodni kolektor do Rečice, prebivalstvo pa se je ob sodelova-

nju sklada za zidanje stano-vajskih hiš založilo na ureditvi svojih hiš in gospodarskih poslopij ter uredilo zunanji izgled svojih vasi. Tako imamo praktično popolnoma obnovljene vasi Gorenje, Paška vas, Smartno ob Paki in Rečica. Res je, da so še posamezniki, ki se v akcijo doslej še niso vključili, vendar so res redki. Vprašanje je, kako dolgo bodo vzdržali, ker njihovi objekti kričijo. Trgovsko podjetje »Vino« si je adaptiralo zgradbo za polnilnico vina, v teku pa so razgovori za ureditev cest na področju železniške postaje Smartno ob Paki.

Na ostalih področjih občine so bili doseženi prav tako zelo pomembni uspehi. V Topolšici je dograjen zdraviliški objekt »Planika«, krajevna skupnost pa je pridobila društvene prostore. V Zavodnji je končana adaptacija osnovne šole, v Plešivcu je zgrajena odgovarjajoča cesta IV. reda in pričeta adaptacija osnovne šole. V osnovni šoli Paki pri Velenju je v teku ureditev centralnega ogrevanja in rešen problem pitne vode, v Šentilju je za šolo in strnjeni del naselja rešena pitna voda, v Sošanju je bil dograjen moderen plavalni bazen, v Velenju so za »Dan rudarjev« izročili v obrat nove proizvodne prostore »Gorenja«,

28 rejniških družin, v katerih je 28 otrok. Potrebe za rejniškimi družinami pa so veliko večje, vendar največkrat naletimo pri iskanju rejniških družin na neuspeh.

Resolucija SRS iz leta 1961 opozarja na pereče probleme otroškega varstva in terja od komune, krajevnih skupnosti, gospodarskih organizacij in staršev več zanimanja in prizadevnosti za hitrejšo razvijanje raznih oblik otroškega varstva in za izboljšanje njihovih materialnih razmer. Da bi v bodoče uspešneje tekla akcija za reševanje splošnih socialnih problemov zlasti pa otroškega varstva bi bilo potrebno upoštevati, da je razvito otroško varstvo za posameznika, proizvajalca, upravljalca in družino pogoj, da neovirano razvije svoje delovne sposobnosti in tako čim več prispeva za povečanje produktivnosti in za nadaljnjo rast individualnega in družbenega standarda. V teh prizadevanjih ima pomembno vlogo šola, ki bi morala skupno z otroško ustanovo postati žarišče vzgojno varstvene dejavnosti v krajevni skupnosti, hkrati pa v povezanosti z družino in drugimi organizacijami uresničevati skupno skrb za otroka.

Da bi gospodarske organizacije, krajevne skupnosti in šole lahko izpolnile nalogo, ki jo terja od njih družbeno skrb za človeka, je potrebno, da čimprej organizirajo strokovno socialno službo, ki bo zmožna strokovno reševati probleme iz področja socialnega varstva.

dograjen je bil sodoben mladinski klub. Dokončuje se novi trakt rudarskega šolskega centra. Kar pa je za Velenje in celo Šaleško dolino najpomembnejše: do postavljenega roka 1. oktobra, je bil zgrajen vodovod, kateri bo preskrbel Velenje in pozneje celo Šaleško dolino z zdravo in dobro pitno vodo.

Navedeni rezultati so samo glavni in nekateri od ostalih manjših ali večjih akcij, katere je izvedla skupščina občine z delovnimi kolektivi v letošnjem letu za dobrobit našega občana. Še mnogo večji bi bili ti rezultati, ako bi k njim dodali vse to, kar so za dobro človeka — proizvajalca namenili in ustvarili naši delovni kolektivi sami.

Na dosežene rezultate smo lahko ponosni. Še posebno pa smo ponosni zaradi tega, ker so ti rezultati oplemeniteni s sodelovanjem občanov samih, z njihovim neposrednim dobrovoljnim delom. Prav zaradi tega bo naše letošnje praznovanje občinskega praznika še toliko bolj prijetno in svečano.

Rudar 5

Velenjske drobnarije

Velenjčani se kaj radi ponazamo, da imamo vse vzorno urejeno in nas pogosto po pravici (včasih pa tudi ne) dajejo za vzgled drugim krajem. Toda, če se človek malo sprehodi po mestu, mu kljub temu padejo v oči razne pomanjkljivosti, ki so sicer videti malenkostne, vendar pa bi se jih dalo z malo dobre volje odpraviti.

Mnogo stanovalcev nima napisa na vhodnih vratih stanovanja, niti ni pri vходу v stavbo razporeda stanovalcev, če pa so ti napisi že bili, pa so ponekod tako zbledeli, da se ne dajo več prečitati. Če hoče nekdo koga obiskati in ne ve točno kje stanuje, mu pač ne preostane drugega kot da teka iz stopnišča na stopnišče, zvoni pri eni ali drugi stranki in vprašuje po osebi, ki jo išče. Kako se potem šele počuti tujec, ki se še veliko težje znajde, ali pa pismo, ki po nepotrebnem izgubi veliko časa preden ugotovi kje kdo stanuje. Pa tudi precej poštnih predalov je brez napisov in se še potem jezimo, če se zaradi tega znajde naš časopis ali pismo v sosednjem predalu.

Večina novejših stanovanjskih in poslovnih zgradb ima določen prostor za parkiranje koles. Ta je navadno narejen v obliki cementnih jarkov (korit) v pločniku. Ti pa so navadno tako plitvi, da moraš biti že kar spreten, da postaviš kolo tako, da stoji pokonci. Že manjši dotik ali veter navadno zadostuje, da se kolo prevrže po tleh in zvije platišče. Zaradi tega marsikdo raje prisloni kolo ob zid (kar tudi ni dovoljeno) kot pa da riskira okvaro. Jarki za kolesa bi morali biti narejeni dovolj globoko, da kolo lahko stabilno stoji, poleg tega pa jih je

treba občasno tudi očistiti, ker se zatrpajo z zemljo in peskom.

Če človek občuduje krasen nasad vrtnic na pločniku na vzhodni strani Delavskega kluba, to je od trafike proti mostu, se mu kaj lahko zgodi, da bo ko bo stopil iz pločnika, padel naravnost pod kolesa drvečih avtomobilov, ki vozijo po Prešernovi cesti. Na koncu pločnika tik ob cesti, je namreč velik okrasni grm, ki je prerasel višino odraslega človeka in zaradi tega povsem zastira razgled iz pločnika na cesto in obratno avtomobilistu na pločnik in bi res kazalo, da se ga zamenja z nasadom lepoticnih rož.

Prav tako pa tudi ni življenjsko varen pešec, ki hodi po pločniku na Prežihovi cesti ob zdravstvenem domu, ker je motoristom in kolesarjem prešlo že kar v navado, da se po pločniku pripeljejo tik pred vhodna vrata v ordinacijo. Mogoče bi bilo prav, če bi se kdaj »mož postavil« postavljen v bližino in preveč vnete voznike podučil, da so pločniki za pešce in ne za vožnjo. Sicer je res, da bi ob nesreči bila zdravniška pomoč blizu, vendar bolje je preprečiti, nego »lečiti«.

Gradnja naselja enodružinskih hišic, o katerih je bilo veliko govora glede zunanjega izgleda, se uspešno nadaljuje. Med temi hišicami pa bo nastala vrsta novih cest in ulic in bi bilo prav, če bi organ, ki bo odločal o njihovem imenu, imenoval nekatera tudi po naših domačih zaslužnih močeh kot npr.: narodnemu heroju Dušanu Mravljaku, Ivanu Kovačiču-Efenku, častnemu občanu občine Ivanu Napotniku in še drugih.

Velenjski potrošniki bi bili zelo hvaležni, če bi list »Rudar«

prišel objavljati tudi primerjave cen najvažnejših življenjskih artiklov. Na primer: cene v lanskem septembru in letošnjem, kakor tudi nabavne cene za te artikle in ostale pribitke. Ker so cene v letošnjem letu postale močno elastične, bi taka primerjava postala zelo dobro-

došla. In končno še en predlog: Zakaj ne bi »Rudar« uvedel tudi rubrike »Vprašanja bralcev«, v kateri bi bralci dobili odgovore na razna aktualna vprašanja, kar bi močno poživilo vsebino lista in povečalo krog bralcev.

Božič Franc

FILMSKO GLEDALIŠČE NI MAJHNA STVAR

»Filmsko gledališče v Velenju ni majhna stvar!« Tako je razpravljala upravni odbor velenjske Svobode, ki ga je ustanovil. Pred tedni so v dvorani kulturnega doma vrteli premierski film: Ne joči, Peter. Je poln humanističnih in vedrih poant in veselo presenetni obiskovalca.

To je začetek. Program je že sestavljen za vse leto in vsak ponedeljek so na sporedu kvalitetni filmi.

Mnoge izbranih filmov bodo filmski kritiki interpretirali. Zato bo gledalec laže spoznal pozitivne in negativne vrednote filmske umetnosti.

Pogovarjali so se o mladinskih predstavah filmskega gledališča. S tem bodo dali široke možnosti za filmsko vzgojo predvsem mladim!

Ni res, da se človek — kreator — ob filmu sam nauči pravilno gledati filmske predstave. Tako mišljenje je nekje podzavestno in vulgarno usidrano. Preprečuje, da bi se v šolah in ustanovah ter vsepovsod drugje razširila prepotrebna vzgoja te umetnosti. Tudi v rudarskem mestu so pričeli orati ledino. Zamisel o gledališču je zrasla pravočasno in širok krog ljudi — dvorana — sprejme štiristo gledalcev — se bo ne samo oplajalo, nego tudi vzgajalo, da bo objektivno in zato pravilno dojemalo vrednote, ki jih nudi le film, sedaj najmočnejši os-

vajalec ljudi!

Za otvoritev je bila dvorana v Velenju nabito polna. Tudi predvidevanja kljub dražjim vstopnicam kažejo isto.

Ne bo materialnih presežkov. Neprimerno večji pa bodo estetski, kulturni, družbeno politični. Zato se je filmsko gledališče v Velenju rodilo!

Ce pomislimo, da bodo vrteli le premierske filme in bodo distributorji filmov v lepem mestu prirejali filmske revije, smo prepričani, da bodo prebivalci rudarskega mesta — stari in mladi — ogromno pridobili!

RAZGLAS

Po 165. členu uredbe o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ, št. 52/57 in 6. točke iavdila o postopku z najdenimi predmeti (Uradni list št. 93/49 SFRJ) objavljamo, da so bili na območju Skupščine občine Velenje najdeni spodaj navedeni predmeti:

1. ženska ura, najdena v bližini kotalkališča.

Najditelja prosimo, da predmet dvigne pri oddelku za notranje zadeve v roku enega leta po objavi tega razglasa. Po tem roku bo ta predmet last splošnega ljudskega premoženja.

Oddelk za notranje zadeve
Skupščine občine Velejue

IZ POROČILA KADROVSKO SOCIANE SLUŽBE

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

3. FLUKTUACIJA

V letu 1963 je kadrovska-socialna služba sprejela 1.251 ljudi. Sestav novo sprejetih je bil naslednji:

a) Skupaj je bilo sprejetih:	
delavcev	1.186
uslužbencev	45
Skupaj:	1.231
b) Kvalifikacijski sestav sprejetih delavcev:	
nekvalificiranih	771
polkvalificiranih	101
kvalificiranih	309
visokokvalificiranih	5
Skupaj:	1.186

c) Izobrazba uslužbencev:	
nizja strokovna izobrazba	11
srednja strokovna izobrazba	16
višja strokovna izobrazba	3
fakulteta	5
Skupaj:	45

Kljub temu, da smo sklenili delovno razmerje kar s 1.251 ljudmi, se naš stalež ni kaj prida povečal, kajti istovčasno je v letu 1963 prekinilo delovno razmerje 821 članov našega kolektiva. Način prenehanja delovnega razmerja je bil sledeč:

Način prenehanja	Število delavcev in nameščenecv
samovoljno	294
sporazumno	65
odpoved delavca	30
odpoved podjetja	6
disciplinski odpust	1
pogodbeni	49
poskusna doba	125
JLA	187
upokojeenci	30
prekvalifikacija	6
v šolo (IRS)	6
k drugim podjetjem (EKK)	16
umrli	6
Skupaj:	821

VSEM DELOVNIM LJUDEM
OBČINE VELENJE ČESTITAMO
ZA OBČINSKI PRAZNIK

Delovni kolektiv

GALALANTERIJE

Tovarna pohištenega okovja
in gumbov
iz plastičnih mas Šoštanj

KOLEKTIV IZDELOVALNICE GUMIRANEGA PAPIRJA VELENJE

čestita vsem delovnim ljudem občine Velenje k občins-
skemu prazniku — 8. oktobru,

Izdelujemo vse vrste lepilnih trakov s tiskom
in brez tiska.

Za 8. oktober — praznik občine Velenje
iskreno čestita vsem občanom

TRGOVSKO PODJETJE

»VINO« SMARTNO OB PAKI

in se priporoča cenjenim odjemalcem

Trgovsko podjetje »VINO«
Smartno ob Paki

Ob občinskem praznovanju občine VELENJE
želimo delovnim ljudem uspehov in čestitamo

GOSTINSKO PODJETJE
»SLOGA« ŠOŠTANJ

DELOVNIM LJUDEM
OBČINE VELENJE ŽELIMO OB PRAZNOVANJU
OBILO USPEHOV PRI DELU

GOZDNO GOSPODARSTVO NAZARJE

GOZDNA UPRAVA
VELENJE

PROJEKTIVNI BIRO VELENJE

čestita vsem občanom za praznik občine Velenje
8. oktober — in se priporoča.

Izdelujemo projekte za visoke, industrijske in
nizke gradnje ter urbanistične projekte.

Projektivni biro Velenje

Komunalno obrtni center

»OLJKA« SMARTNO OB PAKI

čestita vsem občanom za 8. oktober.
O solidnosti postrežbe in kakovosti naših del
se boste prepričali ko boste obiskali naše obrate.
Solidna in kvalitetna dela vselej pri

»OLJKA« SMARTNO OB PAKI

OB OBČINSKEM PRAZNIKU
ČESTITA VSEM OBČANOM
RUDARSKI ŠOLSKI CENTER
V E L E N J E

ČLANOM KOLEKTIVA
 IN VSEM DELOVNIM LJUDEM
 OBČINE VELENJE
 CESTITAMO K OBCINSKEMU
 PRAZNIKU

DELAVSKI SVET
UPRAVNI ODBOR
SINDIKALNI ODBOR
RUDNIŠKI KOMITE ZKS
RUDNIŠKI KOMITE ZMS

Rudnika lignita Velenje

OBVESTILO!

Gospodarske in družbeno-politične organizacije ter občane obveščamo, da bo glasilo »RUDAR« pričelo redno objavljati vse vrste reklamnih in komercialnih oglasov, obvestila državljanov, preklice in zahvale, proti malenkostnemu plačilu.

Uredništvo

VSEM SVOJIM CENJENIM BRALCEM
 IN PREBIVALCEM OBČINE VELENJE
 CESTITA K OBCINSKEMU PRAZNIKU

Uredniški odbor
 »Rudar«

»DALMACIJA-VINO« Split

nudi svoja odlična dalmatinska namizna, sortna in desertna vina in žganja po zmernih cenah v svoji prodajalnici »SPLIT«
 Šaleška cesta 22 c.

fbu

Pridite in se prepričajte!

Dve prijateljici dobita službo gospodinjskih pomočnic pod enakimi pogoji pri dobrih družinah; moderno stanovanje, centralna kurjava, pralni stroj. Pišite na: HOČEVAR
 Vojkova-15, Ljubljana.

Cestitamo k prazniku občine Velenje
 Cevljarska delavnica z ortopedijo Soštanj

K prazniku občine Velenje čestitamo
 Gostinsko podjetje »Paka« Velenje

Čestitamo k prazniku občine Velenje
 Zdravstveni dom Velenje

Delovnim ljudem občine Velenje čestitamo za občinski praznik
 Kleparstvo - vodovod Soštanj

»Rudar«, glasilo delovnega kolektiva RLV — Urejuje uredniški odbor: Stefan ing. Zagoričnik, Rudi Kortnik, Ljubo Naraks, Ivan Fece, Jože Tekavec — Glavni Urednik: Jože Tekavec — Izhaja dvakrat mesečno — Tiska CP »Celjski tisk«, Celje — Cena 20 din.